

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helgestadi[i], 1671

Lectori Benevolo S. P. D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

Um vel ex M. Tullii, hominis quidem In Somn. Scip.
Ethnici, aut sapientissimi sententia,
*Omnibus illis qui patriam conseruarint
adjuuerint, auxerint, sit in caelo ac defi-
nitus locus ubi beati auro sempiterno fruantur: utiq;
suo praemio haud defraudandus fuerit B. HAYMO,*
vir si quis alius de hac nostra quam optime meri-
tus, atque *Halberstadensis* Ecclesiae ante hos octin-
gentos annos, sicque adeo *Orientalium Saxonum* Cranzius
lib. 1. Me-
trop. c. 30
sive *Ostphalorum*, ut tum temporis appellari con-
sueverant, Antistes dignissimus, Quippe, qui non
contentus instar *Orphei* cuiusdam aut *Amphionis*,
quos fabulis celebravit antiquitas, *gentes sine* Macrob.
lib. 2. in
Somn. Scip.
c. 3.
*rationis cultu barbaras, vel saxi instar nulla ratio-
ne mobiles, ad sensum, non quidem temporaneam
alicujus, sed perpetuae voluptatis, verbi divini per
traxisse dulcedine; quae vivae vocis commercio
mentibus illorum instillaverat aut accurata medi-
tatione commentatus fuerat, literarum monumen-*

);(2

tis

tis consignata, ad alias quoq; remotiores derivare usq; voluit, quo & illæ *videntes opera ejus bona*, ad Deum cœlestem Patrem celebrandum debitis in-

Vide Te-
stimonia
infra sub-
acxa.

vitarentur modis. Hanc siquidem metam jam inde ab eo tempore salubriter sibi habuerat præfixam, quando, quæ ipsum genuerat atque aluerat, florentissimam relinquens terram, Doctorum insignium illustre tunc seminarium; *Alcuinum* five *Albinum Flaccum*, suum quondam in eadem studiorum moderatorum famigeratissimum, cum aliis haud paucis illius doctrinæ æmulis, primum *Turonas* in *Galliam* secutus, inde *Fuldensi* in *Germania* cœnobio, & in eo prænobili scholæ, atque ex hac *Hirsfeldensi* vicinæ, pariter haud incelebri, Monachus & Magister datus est: in quibus tantum virtute, pietate atque eruditione præ aliis excelluit, quantum ignes inter luna minores. Quinque verò propemodum præterierant lustra, cum, quam *Carolus* Imp. & bello & pace maximus *victricis* gladio *Christi* nomen *Saxonibus* invehens, anno ab hujus nativitate DCC.LXXVII. primum in *Salingstadt*, quæ nun *Ostermykum* est, fundaverat sedem Episcopalem, filius ipsius *Ludovicus Halberstadtium* transtulit, *Haymo* noster regendam accepit: ubi quin per tredecim istos, quibus sacrum illud
manus,

Crantz lib.
3. Megrop.
c. 1.

munus, ad vitæ usque finem sustinuit annos, in-
narrabiles labores, latissima ipsius existente diœ-
cesi, in rudi adhuc, & necdum penitus in fide con-
firmato populo, exantlandi ipsi fuerint, dubitari
vix potest. Cultus superstitione fuerat, cum pri-
mum fundamenta illius in *Salingstedt* ponerentur
Ecclesiæ haud procul ab eo loco, in arce veteri *Har-*
tisburgo, ad istos *Ostphalos* spectans Deus, vel po-
tius Dæmon, *Crodo*; plane ut apud *Westphalos*,
ubi anno ante *Osnabruggensis* fundata erat Eccle-
sia, quasi tutelare habebatur numen Idolum *Ir-*
mensul, *Hildesheimii* adhuc in summo templo
conspicuum, & elegante libello ab Historico ex-
cellenti *Henrico Meibomio* descriptum: tum apud
Thuringos prope oppidum *Kelbe* in monte *Roten-*
burgo Deaster *Busterize*, cujus imaginem in hunc
similiter diem *Sandershusii* adseruari, in Variis suis
annotavit V. Cl. *Henricus Ernstius*: ut de aliis Ger-
manicarum gentium Diis nunc nihil dicam, quo-
rum passim Eruditi meminere: *Franciscus* videli-
cet *Irenicus* lib. II. Exegeseos Germ. ca. 4. & lib. 9.
cap 7. *Johan Gerhardus Vossius* lib. 1. de Orig. &
progressu Idol. cap. 37. & seqq. *Elias Schedius*
Syntagmate III. & quarto, de Diis Germanis:

Ditmarus
lib. 1. p. 236

Vid. præter
Crantz, Er-
pold. Lin-
denbr. in
gestis Ca-
roli p. 71.
Topogr.
Ducat.
Brunsvic.
pag. 104.

Lib. 3. c. 39.

Addi. his
de Septen-
trionalium
gentium
Diis pos-
sunt, Olaus
Magnus l.
III. Rer. Sep-
tent. O-
laus Wor-

)(3 *Nicolaus*
mius Monum. Dan. lib. 1. c. 4. Stephanus Stephanus in Saxonem Gammat. notis p. 135. Joh.
Schæfferus Vpsalix antiq. cap. 5. & seqq.

Nicolaus Serrarius Moguntiacarum rerum libro
III. *Iohannes Bangertus* doctissimis in Helmoldum
notis, *Auctor veteris Chronici Saxonici* ante du-
centos fere annos Moguntiae editi, & qui eum
Misnice loquentem exhibuit, *Iohannes Pomarius*
Erpoldus denique *Lindenbrogi* in gestis Caroli. Ut vel
hinc appareat, quam ingentes Deo debeantur gratiae,
quod tantorum Heroum, cum primis *Caroli* hujus,
nunquam satis deprædicandi ministerio, majores
nostros à plusquam *Cimmeriis*, quibus immergi ja-
cebant, tenebris, liberatos, ad cognitionem sui no-
minis, lumine verae fidei perducere dignatus fuerit.
Neque enim scopum fuisse alium diuturni illius,
quod cum Saxonibus confecit belli, quam ut *Christi*
fidem cum religione susciperent: sive, ut abiectis *Ido-*
lis verum Deum in caelis agnoscerent, & quem ille
misit, unicum suum *Jesum Christum*, quampluri-
ma, præter *Crantzium*, loquuntur illius ævi monu-
menta, quæ hic adferre, nec hujus loci, nec tempo-
ris patitur ratio. Et vero tum etiam *Episcopos*, non
tantum *Presbyteros*, *Christum* redemptorem nostrum
fideliter & magno Zelo prædicasse; notius itidem
est, quam ut probari hic pluribus mereatur: quos
quidem quid optimus Imperator, rejectis *novis*, vel
non canonicis, atque ex suo sensu, & non secundum
scri-

scripturas efficitis, docere subditam sibi plebem volue-
rit præcipue indicat Cap. xxii. Capitularis Aquis-
granensis, sive Edicti Legationis, quod in Aquisgrani
palatio datum est die x. Kal. Aprilis anno Christi 789. Caroli
regis xxi. quod libro I. Collectionis suæ etiam Ansegi-
sus inseruit. Cui fini item, Sigeberto teste, per manum
Pauli Diaconi sui decerpens optima quæque de scriptis catho-
licorum Patrum, lectiones unicuique festivitati convenien-
tes, per circulum anni in Ecclesia legendas, compilari fecit:
& ne unquam deessent, qui ejusmodi munia rite pos-
sent obire, in cœnobiis celebratoribus, & Cathed-
ralibus Ecclesiis litterarum gymnasia aperuit. Quo-
rum Rectores deinceps filius ipsius Ludovicus, præ-
ceptorum Domini æque fervens exsecutor, & legis sanctæ
strenuus propagator, [quo ipsum elogio maciat Hugo
Floriacensis] jussit * singulis provincialibus Episcoporum
conciliis cum scholasticis suis interesse; quo & cæteris noti-
ferent, & eorum solers studium circa divinum cultum omni-
bus redderetur manifestum. Qui etiam pius Imperator,
cum divinorum librorum solummodo literati atque eruditi
prius notitiam haberent; præcepit cuidam viro de gente Saxo-
num, qui apud suos non ignobilis vates habebatur, ut Vetus
ac Novum Testamentum in Germanicam linguam poëtice
transferre studeret, quatenus non solum literatis, verum
etiam illiteratis, sacra divinorum præceptorum lectio par-
deretur. Ut proinde haud immerito VVernerus Role-
vvinkius in suo Temporum fasciculo hîc exclamat:

);(4

Omira-
Ad annum
Christi 784

Edit. To-
 me I. Con-
 cil. Gall.
 p. 357.
 Edit. Liq-
 denbrog.
 pag. 843.
 Ad annum
 Christi 807
 Vide de
 Schola Of-
 nabrug.
 Crantz Me-
 trop. lib. I.
 c. 2. De Hâ-
 burgenli
 Pet. Lam-
 beculib. II.
 Orig. Hâb.
 p. 257. De
 Fuldenli,
 Brovveitli,
 lib. I. c. 9.
 De Scholis
 Benedicti-
 norum in
 genere Pau-
 lum Lan-
 giuChron.
 Citiz. p. 762
 Aventinû
 lib. 4.
 * Addit.
 Ludov. lib.
 II. cap. 4.
 Extathujus
 lib. Præta-
 tio à Coze-
 delio Hinc-
 mari Ope-
 ritus, ante
 xa p. 634.
 edit. Parise
 1615.
 Ad annum
 Christi 784

In Chron.
MSS.

O mirabilis dispositio judiciorū Dei & inperscrutabilis! Quo-
modo proficit fides & deficit pro diversitate locorum &
temporum! Iam Ægyptus & Africa à Sarracenis vastatæ
fuerunt: & ecce, quasi fides volasset, ad populum paga-
num pervenit! Cæterum ut ad Haymonem tandem re-
vertar, memorat de eo Iohannes VVinnigstadius, quod
Ecclesiam sibi commissam eleganti insuper Biblio-
theca exornarit; atque ut in eam tanto penitius sese
abdere, ac totus studiis vacare posset, omnes curas
seculares demandarit cuidam probatæ fidei, quem
Hersfeldia secum adduxerat, viro; qui à quadam,
quam in vicinia construxerat villa, Hoym ab Episco-
po suo denominata, cognomen cum progenie sua
traxerit de Hoym, auctorque extiterit nobilissimæ Hoy-
miorum familiæ in hoc Ducatu, & alibi, adhuc cum
laude superstiti. Quo voro fine scripserit hoc ipsum,
quod jam evulgamus, ut ipse vocat, *Manuale*, vel ex
præfatione ipsius sic satis liquet: quam in sua editio-
ne, ut nos serius aliquanto animadvertimus, Conclu-
sionem operis facit Cl. Buxhornius, nescio ex incur-
ria, an quod eo loco locatam vidit in *Coloniensi* &
Romano exemplaribus, quæ & Albertus Miræus & lau-
datus jam ante Vossius in *Testimoniis* opusculo sub-
nexis citant. Cum enim destituamur utroque, neque
etiam de erratis enormibus, quæ magno ibi sese offe-
runt numero, & à nobis, quantum ejus fieri potuit
ex *Ruffino* & *Historia Tripartita* corriguntur, cujus
culpa

culpa in libellum hunc irrepserint, judicare integrum
 est, ut hæc causa me potissimum impulerit, præter-
 quam quod Auctoris nomen in hisce terris olim qui-
 dem quam maxime illustre, nunc vero paucissimis
 notum, ab oblivione vindicatum cuperem, ad ejus
 editionem de novo suscipiendam. Sane is *Ruffini*
 vestigiis etiam in iis, ubi *Eusebii* mentem haud ex-
 pressit, sic quandoque inhæret, ut cum eo inter
 alia, lib. 3. cap. 6. in Hierosolymæ excidio portarum
 quoque indumenta à Judæis scribat cogente fame detra-
 eta atque absunta. Quod totum inde obvenit, quod
 in illo *Iosephi* loco ab *Eusebio* adducto, καὶ τὰ δέρμα-
 τα τῶν θυρεῶν ἀποδέροντες, coriaque scutis detrahentes,
 legit forte vel θυρίων, vel θυραίων, vel θυρῶν, quæ
 voces portam seu januam significant, cum θυρεός ὁ
 scutum sit, ad similitudinem januæ confectum, sive
 ὄπλον, ut *Suidas* explicat, vel εἶδ' ὁ ἀσπίδ' ὅτι ut *He-
 fychius*, cui verò & θυραῖος, ἀσπίς ἢ σκελάριον est.
 Id quod, Amice lector, me monuisse haud ægre feres,
 atque à me, quamprimum per occupationes licuerit,
 quæ alias etiam promissi ἀνέκδοτα *Chronica*, bene-
 vole expectabis. Dabam Scheningæ VIII. Kal.
 Octobr. Anno MDCCCLXXI.

Ioseph lib.
3. de bello
Jud. c. 20.

XC 1

CHRI-